

МІГРАЦІЯ ЛЕБЕДІВ В ЗИМОВИЙ ПЕРІОД НА ВОДОЙМИЦАХ ВІННИЧИНИ

Старіцин С.С., студент 4-го курсу
біологічного факультету ДонНУ ім. Василя Стуса
Панько В.В., доц. ДонНУ ім. Василя Стуса, науковий керівник
м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4, Україна
panko.valentyna@ukr.net

Лєбідь-шипун (*Cygnus olor*) — водоплавний птах родини качкових (Anatidae). Цей птах досить добре пристосувався до зимівлі в Україні і обласував деякі річки та озера Вінничини. Метою наших досліджень було зрозуміти, чому і за яких причин лебеді зупиняються на зимівлю в наших краях, та чим це обумовлено. Моїм досліджуваним об'єктом була річка Південний Буг, яка протікає в смт. Сутиски. За останніх 4 роки, лебеді в зимовий період прилітали туди декілька разів. Про це свідчить досить популярна газета «Обласної ради Вінничини» 2015р, та деякі новини.

Територія смт. Сутиски лежить у помірно континентальній області помірного кліматичного поясу. Кліматична зима в Україні розпочинається, коли середньодобова температура повітря переходить через 0 °С в бік зниження. Зима на Вінничині порівняно м'яка, з частими відлигами. Проте часом бувають хуртовини, ожеледь, тумани. Також в Сутисках розташована гідроелектростанція.

Мої дослідження показали, що завдяки їй вода, яка знаходиться біля ГЕС не замерзає. Це пояснюється її будовою, адже принцип роботи ГЕС досить простий. Ланцюг гідротехнічних споруд забезпечує необхідний напір води, що надходить на лопаті гідротурбіни, яка приводить в дію генератори, що виробляють електроенергію. Необхідний напір води утворюється за допомогою будівництва греблі, і як наслідок концентрації річки в певному місці, або деривації — природним струмом води. Тому на виході виявляється досить сильна течія і завдяки цьому вода в радіусі 100 метрів майже не замерзає.

За рахунок будови тіла і розвиненої мускулатури птиці витривалі, міцні, добре плавають і пірнають. Зазвичай харчуються на міліні, тому і вживають черепашки, земноводних і рибу. Шию занурюють на глибину до одного метра, і захоплюють все, що трапляється на дні. Також лебеді користуються допомогою людей. Як показала практика, в смт. Сутиски птахів підкормлюють різноманітною їжею. Але не вся їжа входить в раціон пернатих і іноді шкодять їм.

Таким чином, завдяки нашим спостереженням за перебуванням лебедів на Вінничині, можна зробити висновки, що міграція лебедів в теплі країни потроху перестає бути актуальною. Адже ці птахи пристосувалися і можуть прожити на Вінничині, так як клімат та умови існування відповідають особливостям їх харчування і розвитку в зимовий період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Яцюк Є. Які птахи зимують на території України / Є. Яцюк – режим доступу: http://pernatidruzi.org.ua/yaki_ptakhy_zymuyut_na_terytoriyi_ukrainy.html
2. Лях І.В. Допомагайте пернатим взимку / І.В. Лях – режим доступу: <http://skole.org.ua/dopomahajte-pernatym-vzymku.html>
3. Толмачов О. Підгодовування птахів взимку: як, коли і чим правильно годувати пернатих / О. Толмачов – режим доступу: <http://hortica.zp.ua/ua/blog/279-birdfeed>
4. Новиков Г. А. / Жизнь на снегу и под снегом. Л., изд-во Ленингр. ун-та, 1981. 192 с.
5. Сидоров В.І. Технології гідро- та вітроенергетики. - Черкаси: Вертикаль, видавець Кандич С. Г., 2016. - 166 с.
6. http://vinnichina.info/media/arhiv/pdf/1430896019_240.pdf